

NS Ziņu biļetens

NSDAP/AO : PO Box 6414

Lincoln NE 68506 USA

www.nsdapao.org

#1159

01.06.2025 (136)

Hitlers karā : Kas *īsti* notika?

A.V. Schaerffenberg

6. daļa

5. nodaļa:

Čehu un poļu pulvera mucīņi

No četriem naidīgiem laikrakstiem ir jābaidās vairāk nekā no tūkstošiem bajonetu."

Napoleons Bonaparts

Vēsturnieki parasti min Versaļas līgumu, ar kuru noslēdzās Pirmais pasaules karš, kā galveno iemeslu nākamajam globālajam konfliktam. Tas, ko piespiedu kārtā parakstīja vājprātīgie vācu politiķi, nebija nekas cits kā uzvarētās tautas legalizēta izlaupīšana. Protams, ka uzvarējušie sabiedrotie uzskatīja, ka viņu motīvi, kāpēc viņi devās karā, bija tikai un vienīgi aizsardzības motīvi, tāpēc karojošais ienaidnieks bija vienīgais vainīgs karadarbības izraisīšanā. Versaļas zālēs nekad netika pieminēta *revanša* politika, kas bija dominējusi Francijā kopš tās pazemojuma pie Sedan 1871. gadā; Anglijas tradicionālā politika karot pret kontinenta va-

došo lielvaru, neatkarīgi no tā, kas tā būtu, lai nodrošinātu savu pārsvaru; un Krievijas vēlme apvienot slāvu tautu zem cara, parādoties kā tās glābējai Serbijā. Vācijas vienīgais pirmskara "noziegums" bija tas, ka tā bija kļuvusi par rūpniecisku konkurenti. Tieši jauniegūtā bagātība bija motivācija 1918. gada korporatīvajiem līgumu veidotājiem, kad tie nozaga Vācijas ogļraktuves, atstājot tās iedzīvotājus iesaldēt un nomirt badā, un noteica viņiem tik smagas reparācijas, ka viņi tika nolemti mūžīgai nabadzībai. No tā izriet ekonomiskā nepieciešamība par "Lielo karu" padarīt atbildīgus tikai vāciešus.

Versaļas līgums nebija nekas vairāk kā formāls dokuments, kas tika sagatavots, lai segtu uzvarētā ienaidnieka izlaupīšanu. Starptautiskie noziedznieki, kas to izstrādāja, vēl vairāk pastiprināja savu nelietību, apvienojot Eiropas kontinentu, kas kara un revolūcijas rezultātā tika sadrumstalots no Austroungārijas impērijas un Vācijas impērijas atlieku atdalīšanas. Savā alkātībā, atriebībā un nezināšanā līguma veidotāji sadalīja veselus reģionus ar nesaistītām, bieži vien pretējām tautām jaunām, mākslīgi izveidotām valstīm. Miljoniem poļu, vāciešu un ungāru pēkšņi nonāca Čehoslovākijā, vēl vairāk vāciešu - Polijā un Lietuvā, vēl tūkstošiem poļu - Ungārijā, ungāru - Rumānijā utt., utt. Tikai Sudetu zemē vien 2 800 000 etnisko vāciešu bija nonākuši aiz Čehijas robežas, atdalīti no savas dzimtenes un pakļauti atklāti naidīgas, svešas valdības varai. Čehoslovākijai tika nodotas aptuveni 625 kvadrātjūdžu Polijas teritorijas, ko okupēja vairāk nekā ceturtdaļmiljons poļu. Ungārija zaudēja 7500 kvadrātjūdžu lielu teritoriju ar 775 000 iedzīvotāju, tāpat bez viņu piekrišanas.

Salīdzinājumam - ja ASV zaudētu karu un būtu spiesta atdot, piemēram, Vašingtonu, Montānu vai Aidaho ar to amerikāņu iedzīvotājiem Kanādai vai Kaliforniju, Teksasu un Arizonu Meksikai, mūsu valsts nonāktu līdzīgā situācijā kā Vācija, Polija un Ungārija pēc Pirmā pasaules kara. Un ikreiz, kad vietējie vācieši, poļi vai ungāri iebilda pret viņiem bieži vien uzspiestajiem nežēlīgajiem apstākļiem, viņu protestus "nežēlīgi apspieda prezidenta Beneša Prāgas valdība" (Chant, 5). Kā novēroja ģenerālis Leons DeGrelle, bija neizbēgami, ka šāda nekārtība galu galā izvērsīsies jaunā starptautiskā konfliktā - ar Hitleru vai bez tā.

Sākot ar 1933. gadu, vācieši no Reiha atdalītajās teritorijās, kurās fīrers bija atjaunojis nacionālo lepnumu, ilgojās atkal pievienoties savai dzimtenei. Sudetu zemē vācu minoritāte vairāk nekā 90 % vācu nobalsoja par atgriešanos Reihā plebiscītā, ko uzraudzīja starptautiskie novērotāji. Kad 1938. gada maijā Čehijas valdība joprojām atteicās ļaut Sudetu zemju iedzīvotājiem atgriezties savā valstī un mobilizēja savus bruņotos spēkus, Hitlers draudēja izsaukt vērmahtu. Tolaik viņš jau apzinājās sabiedroto apņēmību tā vai citādi sākt karu pret viņu, neraugoties uz visiem centieniem panākt starptautisku saprašanos. Vācija faktiski nebija gatava kaujām, bet arī Francija un Anglija - pagaidām vēl nebija gatavas.

Tomēr, ņemot vērā to bruņošanās tempu, jau pēc dažiem gadiem tās radīs milzīgu militāru apdraudējumu. Piemēram, RAF 1930. gados bruņošanai iztērēja vairāk nekā visi Vācijas bruņotie spēki kopā. Reihs varēja tikai cerēt, ka spēs veiksmīgi aizsargāties pret sabiedrotajiem, pirms tie kļūs pārāk spēcīgi, lai spētu pretoties. Tādēļ fīrers informēja savus komandierus, ka gadījumā, ja Sudetu jautājums netiks atrisināts līdz 1. oktobrim, viņiem jāsāk bruņotas operācijas pret Čehoslovākiju.

Kad Eiropa atradās uz kara sliekšņa, mieru varēja glābt tikai cilvēks ar Benito Musolīni personīgo autoritāti un diplomātiskajām spējām. Viņš pēdējā brīdī sasauca ārkārtas sanākumi Minhenē, kurā piedalījās četras lielvalstis. Brīvi runājot angliki, franciski un vāciski, viņš lika visiem delegātiem saprast, ka Sudetu apgabala iedzīvotāju atkalapvienošanās ar viņu dabisko dzimteni ir vienīgais veids, kā izvairīties no karadarbības, neraugoties uz nepārtraukto aģitāciju starptautiskajā presē. Tikmēr Edvards Benešs, plaši reklamētais Čehoslovākijas līderis, presē, kinohronikās un radio raidījumos visā pasaulē tika attēlots kā cēls, nožēlojams fašistu alkatības un sabiedroto iebiedēšanas upuris. "Tajā pašā laikā," no septiņdesmit gadu perspektīvas novēroja vēsturnieks Pēters Grīners, "Dr. Benešs, politiski un morāli vājš Čehijas prezidents, kuram nebija vēdera uz karu, atkāpās no amata un aizbēga uz Franciju ar 10 000 [padomju ziedotiem] dolāriem kabatā" (48).

Tikai divas dienas pirms vēmahta iebrukuma Čehoslovākijā tika parakstīts Minhenes pakts. Hercogs, izglābis Eiropu no pašnāvības, atgriezās Romā, lai pelnīti svinētu varoņa triumfu, un Sudetu zemes iedzīvotāji bez starpgadījumiem atgriezās savā Reihā. Tikmēr Čērčils, atsaucoties uz sevi un saviem līdzgaitniekiem "Fokusā", nopriecājās: "Mēs esam cietuši pilnīgu un nepārvaramu sakāvi" (Innes, 13).

Taču pazemotie čehu politiķi savu neapmierinātību izlēja uz citām ārzemju tautām, kuras Versaļas līgums joprojām atstāja viņu kontrolē. Slovākijas un Ungārijas rutēni cieta rūgtu apspiestību un vērsās pie Ādolfa Hitlera ar lūgumu sniegt tādu pašu palīdzību, kādu viņš bija sniedzis Sudetu apgabala iedzīvotājiem. Kad Hitlera no savas SD uzzināja, ka čehi slepeni būvē gaisa bāzes padomju bumbvedējiem, kas 30 minūšu laikā pēc pacelšanās varēja uzlidot vācu mērķiem, viņš ieņēma Čehoslovākiju, sadalot to Bohēmijā un Morāvijā, ar nosaukumiem, ar kuriem šīs valstis bija pazīstamas gadsimtiem ilgi pirms Versaļas līguma noslēgšanas. Viens skatiens uz karti pēc Pirmā pasaules kara parāda, kā šī sintētiskā valsts iestūma dziļi Vācijas teritorijā kā duncis, lai noturētu Vāciju mūžīgi sakropļotu.

"Čehoslovākija" bija franču un britu politiķu mākslīgs veidojums, kuri neko nezināja par reģionu, kuru viņi iedomājās atjaunot. Patiesībā viņu patiesais mērķis, izveidojot Čehoslovākiju no jauna, bija uzturēt Centrāleiropu nemitīgā nemierā (t.

i., bezspēcībā). Hitlers nekavējoties demontēja šo apvērsuma izdomājumu un atjaunoja to pēc dabiskā principa; citiem vārdiem sakot, etniski, lingvistiski un kulturāli radniecīgiem iedzīvotājiem tika ļauts veidot savas kopienas. Viņš deva slovākiem brīvību katoļu monsinjora Jozefa Tiso vadībā un ļāva Ungārijai atkal apvienoties ar atdalītajiem tautiešiem Krievzemē. Raksturojot Čehijas krīzi, mainstream vēsturnieki gandrīz vienmēr nepiemin Hitlera nopelnus par brīvību, ko viņš deva šīm nevācu minoritātēm, tostarp poļiem Tešenā, kuriem tāpat tika atļauts atgriezties dzimtenē. Viņa un Musolīni panāktais izlīgums "deva Polijai kopīgu robežu ar Ungāriju, ko tā bija vēlējusies jau gadiem ilgi" (Innes, 35). Tā paša gada aprīlī poļu piloti triumfālā gājienā līdzās Luftwaffe lidotājiem devās cauri Madridē, kad uzvaru guva Spānijas pilsoņu karš. Traģiski, ka tikai piecus mēnešus vēlāk viņi lidos viens pret otru.

Pirmais Hitlera diplomātiskais triumsfs bija neuzbrukšanas pakts ar Poliju 1934. gadā, kam turpmākajos gados sekoja slepeni priekšlikumi par militāru aliansi, lai aizsargātu Eiropu pret Padomju Savienību. Janvārī reihssministrs Dr. Jozefs Gēbelss (Joseph Goebbels) personiski un ļoti labvēlīgi ietekmēja Varšavas valdības vadītājus, un abas valstis jūtami satuvinājās. Kā atzīmēja Vats, "vizīte bija veiksmīga"(325). Nākamajā gadā maršals Pilsudskis uzņēma Hermani Gēringu, kurš ierosināja noslēgt militāru aliansi pret Krieviju. Pēc šīs valsts sakāves Polija būtu saņēmusi visu Ukrainu. Šāda Vācijas un Polijas savienība būtu radījusi pārāk spēcīgu kopīgu spēku, lai ar to varētu cīnīties ne Rietumu sabiedrotie, ne PSRS, vienlaikus izjaucot Čērčila un viņam līdzīgo kara kurinātāju plānus.

Gēringa priekšlikums bija viens no lielākajiem pagrieziena punktiem mūsdienu vēsturē. Ja tas tiktu pieņemts, notikumu gaita būtu krasī mainījusies un komunistiskais koloss būtu gāzts. Turklāt Padomju Savienībā šajā laikā valdīja politiska un militāra nesakārtotība, jo Staļins bija sarīkojis paranoiskas tīrīšanas bruņotajos spēkos un politbirojā, kurās piedalījās augsta ranga amatpersonas. Vācijas un Polijas karaspēka iebrukums PSRS 30. gadu beigās būtu bijis daudz veiksmīgāks nekā operācija "*Barbarosa*" 1941. gadā. Tolaik Sarkanā armija jau bija gatava uzbrukt Vācijai. Ja Pilsudskis būtu pieņēmis Gēringa dāsno piedāvājumu, Polija būtu varējusi kļūt par patiesi nozīmīgu Eiropas lielvalsti un izvairīties no sava briesmīgā likteņa. Tā vietā maršals turpināja ļauties bīstamai spēlei, kurā viņš apspēlēja vāciešus un krievus, izliekoties, ka viņa valsts jau ir Eiropas lielvalsts, ignorējot tās nedrošo stāvokli starp Trešo reihu un Padomju Savienību. Tā vietā, lai saprātīgi nostātos vienas valsts pusē pret otru, viņš izvēlējās manipulēt ar abām, un viņa valsts tika sadragāta starp tām.

Tomēr Hitlers turpināja paust patiesu apbrīnu gan par Pilsudski, gan par modernizēto Poliju, 1935. gada maijā Reihstāgā paziņojot: "Mēs ar īstu nacionālistu sapratni un sirsnīgu draudzību atzīstam Polijas valsti kā lieliskas, nacionāli apzinīgas

tautas dzimteni." Nākamajā mēnesī Vācijas un Polijas pārstāvji uzsāka sarunas, kuru rezultātā pēc sešiem mēnešiem tika noslēgts tirdzniecības līgums. Kā norādīja Vatss, "šis līgums Polijai bija ārkārtīgi svarīgs, jo Vācija bija Polijas vissvarīgākais eksporta tirgus. Agrāk Vācija bija spējusi nodarīt ievērojamu postu Polijas ekonomikai, patvaļīgi mainot tarifus vai kvotas importam no Polijas. Šis jaunais nolīgums piešķīra Polijai vislielākās labvēlības statusu un atrisināja vairākus ekonomiskus strīdus starp abām valstīm" (327).

Šīs priekšzīmīgās attiecības, kā arī pieaugošais Padomju Krievijas apdraudējums pamazām sāka pārliecināt poļus pārskatīt Gēringa ierosināto militāro aliansi. Varšavas valdība, apliecinot savus proreihā nodomus, nosūtīja Polijas lidmašīnas lidot kopā ar *Kondoru leģionu* uz Spāniju. Tikai astoņus mēnešus pirms kara sākuma Hitlers 1939. gada 5. janvāra Polijas ārlietu ministra vizītes laikā Berhtesgadenē Jozefam Bekam sirsnīgi sacīja: "Vācija būtu ļoti ieinteresēta, lai turpinātu pastāvēt spēcīgi nacionālistiska Polijas valsts, jo tas, kas varētu notikt Krievijā ... Turklāt spēcīgas Polijas armijas pastāvēšana ievērojami atvieglotu Vācijas slogu. Divīzijas, ko Polija turēja uz robežas ar Krieviju, atbrīvoja Vāciju no līdzīga militāra sloga" (Innes, 31).

Tikmēr starptautiskie kūdītāji - dziļi vīlušies Musolīni uzvarā par mieru Čehoslovākijā - meklēja citu problēmu vietu, kur atkal uzliesmot karadarbībai. Viņi to atrada Dancigā. Tāpat kā Sudetu zeme, arī viduslaiku pilsēta bija atdalīta no vācu mātespilsētas, ko pirms divdesmit gadiem bija atdalījuši naidīgie Versaļas blēži. Arī tās iedzīvotāji, kas bija palikuši bez pajumtes, pieprasīja atkalapvienošanos ar savu dzimteni, tagad, kad tā bija lepna nacionālsociālistu valsts. Taču tās bija savienotas ar neiespējami izdomātu ierīci - šauru koridoru līdz Austrumprūsijas robežai. Aptuveni pusotrs miljons vāciešu saskaņā ar Versaļas līgumu bija palikuši Polijā.

Lai draudzīgi atrisinātu šo dilemmu, Hitlers piedāvāja finansēt šosejas un dzelzceļa, kas savienotu Dancigu, būvniecību. Apmaiņā pret plašāku piekļuvi vecajai vācu pilsētai šīs būves bija jāapliek ar nodokļiem poļiem, kuri arī paši izmantotu savu dzelzceļu uz Dancigu, kur visas viņu ekonomiskās tiesības būtu aizsargātas un saglabātas. Polija varēja gūt ievērojamu peļņu, neapdraudot savu teritoriālo suverenitāti. "Šobrīd," viņš paziņoja nacionālsociālistu varas sagrābšanas sestajā gadadienā, "starp mūsu draudzīgajām, mīrmīlīgajām valstīm nav gandrīz nekādu viedokļu atšķirību par šī instrumenta (1934. gada Vācijas un Polijas neuzbrukšanas pakta) nozīmi...". Pagājušajā gadā mēs redzējām, ka Vācijas un Polijas draudzība pierādīja savu vērtību kā miera garantis Eiropas politiskajā dzīvē" (Innes, 33); t. i., Polijas ieguldījums Čehijas krīzes atrisināšanā.

Sarunas par Dancigu notika sirsnīgi, bez steidzamības, sākot ar 1938. gada oktobri, un Hitlers bija pārliecināts par abpusēji apmierinošu iznākumu. Tomēr viņš

bija nepatīkami pārsteigts, kad Jozefs Beks tikai vienpadsmit dienas pēc Berhtesgadenas, kur abas valdības sliecās uz šādu aliansi, aukstasinīgi noraidīja viņa uzaiicinājumu pievienoties Antikominternas paktam. Trešā reiha, fašistiskās Itālijas un impēriskās Japānas apvienotā militārā spēka atbalstīta, Polija būtu varējusi izvairīties no turpmākām bažām par padomju ambīcijām Krievijas pierobežā. Kad Vācijas ārlietu vēstnieks apmeklēja Varšavu, lai atzīmētu Vācijas un Polijas neuzbrukšanas pakta piekto gadadienu, poļi atteicās pieminēt Dancigu un Vācijas delegāciju sagaidīja ar aukstu formalitāti.

Martā Varšavas valdība izbeidza visas turpmākās diskusijas par Dancigu, kategoriski noraidot Fīrera dāsnos priekšlikumus, ar kuriem poļi varēja iegūt tik daudz ekonomiskā un it īpaši militārā ziņā. Ar vēstnieka starpniecību viņš viņiem izklāstīja situāciju: "Vācijas un Polijas līgums nevarēja izdzīvot, ja Polija neuzrādītu "skaidru, pretpadomju nostāju". Polijai ir jāsaprot, ka tai ir jāizvēlas starp Vāciju un Krieviju" (Innes, 35). Tajā pašā mēnesī iepriekš draudzīgi noskaņotais Beks savam diplomātiskajam kolēģim grāfam Šembekam sacīja: "Mēs zinām precīzu savu interešu robežu ... aiz šīs robežas Polija var tikai paziņot *non possum* ("mēs nevaram"; aizbildināšanās ar nespēju; atteikums). Tas ir ļoti vienkārši: Mēs cīnīsimies!" Bekas apņēmība būtu šokējusi Hitleru, kurš joprojām rēķinājās ar Poliju kā svarīgu sabiedroto cīņā pret padomju komunismu, un viņš nevarēja nojaust, ka pēkšņo Polijas attieksmes maiņu ir izprovocējis kāds ārvalstu diplomāts.

Viljams Bullits (William C. Bullitt), prezidenta Rūzvelta slepenais pārstāvis Eiropā, bija augsta ranga valdības amatpersona jau Vilsona administrācijas laikā 1919. gadā, kad viņš iestājās par ASV atbalstu Padomju Savienības atzīšanai. Pēc tam, kad Kongresa izmeklēšana atklāja, ka PSRS nav nekas vairāk kā asiņaina tirānija, ko Krievijas tautai uzspieduši starptautiskie ebreju gangsteri, viņa ieteikumu vispār noraidīja. Šāda sprieduma nomākts, viņš pameta politiku, bet pēc PSRS atzīšanas, kas bija pirmais Rūzvelta starptautiskais pasākums pēc stāšanās prezidenta amatā, F. D. R. viņu atjaunoja amatā kā pirmo Amerikas vēstnieku pie padomju varas. Bullita augsta līmeņa prokomunisms un neiecietība pret fašismu kvalificēja viņu kā vienu no vērtīgākajiem ebreju instrumentiem, lai izjauktu normālas attiecības starp pagānu tautām.

Ceļojot pa Austrumeiropu, viņš izmantoja savas iedzimtās diplomātiskās prasmes un iespaidīgās prezidenta personīgā pārstāvja pilnvaras, lai pārstiegtu Polijas amatpersonas. Bullits mudināja viņus piespiest vāciešus apspiest Dancigu. Karam nenovēršami bija jānotiek, bet līdz tam Lielbritānija un Francija iebruks Reihā no rietumiem, un Fīrers atradīsies pa vidu. Polija saskaņā ar vienošanos saņēma pārējo Vācijas austrumu daļu. Poļiem vajadzēja tikai izprovocēt Hitleru uz uzbrukumu, tad aizturēt viņu pietiekami ilgi, lai briti un franči varētu nākt viņi-

em palīgā. Varšavas naivie līderi, alkatības un augstprātības dēļ apžilbināti šajā caurspīdīgajā maldināšanā, riskēja ar savas valsts pastāvēšanu, paļaujoties uz ārvalstu politiķu apliecinājumiem, kuriem Polija nebija nekas vairāk kā līdzeklis, lai veicinātu karu, ko viņi bija apņēmušies kaut kur un kaut kā uzkurināt.

Sējis konflikta sēklas Polijā, Bullits aizlidoja uz Franciju, kur viņš līdzīgi pārliecināja Francijas amatpersonas, ka ASV atbalstīs jebkuru karu, ko tās uzsāks pret Vāciju. Pēc gada, kad Vermahts bija sagrāvis viņa valsti, Francijas premjers Eduārs Deladje pārraidīja savu slaveno aicinājumu Amerikai, lūdzot Bullita apsolītos "kara lidmašīnu mākoņus". Pēc nedēļas vācieši ienāca Parīzē.

Bullits devās uz Londonu, kur viņš tikās ar Lielbritānijas premjerministru. 1941. gadā, īsi pirms nāves no vēža un Eiropas Otrā brāļu kara laikā, Nevils Čemberlens atzina, ka "Anglija nekad nebūtu sākusi karu pret Poliju, ja Bullits un ebreji nebūtu nepārtraukti mudinājuši" (Forrestal, 178). Čemberlens nebija Reiha draugs, taču viņš patiesi vēlējās izvairīties no kara, vismaz pagaidām, vilcinādams laiku, līdz Lielbritānijas bruņotie spēki būs pietiekami attīstīti, lai stātos pretī vērmahtam. Viņu bija maldinājis Ians Kolvins (Ian Colvin), pret Vāciju noskaņots žurnālists no laikraksta *News Chronicle*. Kolvins bija atbildīgs par to, ka viņš vienpersoniski mainīja Lielbritānijas Polijas politiku, 29. martā premjerministram melojot, ka fīrers ir gatavs pie pirmās izdevības uzbrukt Polijai, izmantojot iepriekš izstrādātu plānu. "Tomēr tagad tika aktivizēts ārkārtas plāns (Hitlera "*Baltā lieta*"), jo Lielbritānija garantēja", ka cīnīsies par Poliju (Irving, *Goebbels*, 293. lpp.). Ar šo maldināšanu Kolvins "novirzīja svaru kausus uz karu".

Rietumu "demokrātijas" bija likušas Hitleram skaidri saprast, ka ir apņēmības pilnas sākt karu pret viņu, taču viņš cerēja, ka to vēl varētu atlikt uz pēc iespējas ilgāku laiku. Tomēr, ja karadarbība tomēr būs jāuzsāk, viņš deva priekšroku karadarbībai ar saviem nosacījumiem, kad Vācijai bija vislabākās izredzes gūt panākumus. Tā kā sabiedroto bruņošanās ritēja pilnā sparā, laiks strādāja pret viņu. Piemēram, 1939. gadā, kad sākās karš, Francijas valdība bija pārspējusi Vāciju bruņojuma jomā, bet tās lielie gaisa spēki saņēma lielāku finansējumu nekā Hermana Gēringa Luftwaffe. Sākot ar 1934. gada februāri, saskaņā ar ASV žurnālista Duglasa Brinklija (Douglas Brinkley) teikto, Parīze tikai saviem gaisa spēkiem gadā tērēja miljardu franku (68). Piecus gadus vēlāk tās rīcībā bija vairāk nekā 3000 lidmašīnu, nedaudz mazāk nekā Luftwaffe, bet kopā ar Polijas, Nīderlandes un Lielbritānijas gaisa spēkiem vācieši gaisā būtu pārspējuši vismaz trīs pret vienu. Kopumā Polijas, Nīderlandes, Francijas un Lielbritānijas armijas rezervju kopējais skaits bija aptuveni desmit miljoni vīru, kas pārspēja vācu rezerves piecas pret vienu. Jūrā sabiedroto rīcībā bija divdesmit reizes vairāk karakuģu nekā Kriegsmarine.

Apzinoties draudošos draudus savas valsts pastāvēšanai, ko radīja nikni

bruņojušies sabiedrotie, Hitlers turpināja piedāvāt poļiem taisnīgu izlīgumu. Viņu stūrgalvība jau bija kļuvusi nepanesama pat britiem un frančiem (kuri bija pārdomājuši Bullita neoficiālos solījumus par ASV militāro palīdzību), vēl 27. un 29. augustā - burtiski dažas dienas pirms kara sākuma. Viņi mudināja Varšavu vest sarunas ar Hitleru, bet poļi stingri atteicās, uzticoties Bullita konfidencialajām garantijām. Tajā pašā mēnesī, kad Francijas vēstnieks ierosināja ielaist padomju bruņotos spēkus savā teritorijā, lai aizstāvētu Poliju, Polijas virspavēlnieks maršals Edvards Rīdžs-Šmiglijs atbildēja: "Ar vāciešiem mēs riskētu zaudēt brīvību. Ar krieviem mēs zaudētu savu dvēseli" (Innes, 60). Pakļaujoties Bullitta sirēnu dziesmai, viņi zaudētu abas.

Dažas dienas vēlāk fīrers centās novērst krīzi, pieprasot atsākt tiešas sarunas ar Polijas ārlietu ministru. Viņš britu vēstniekam seram Nevīlam Hendersonam sacīja: "Šajos apstākļos Vācijas valdība piekrīt pieņemt Lielbritānijas valdības piedāvājumu sniegt savus labos pakalpojumus, lai nodrošinātu Polijas pilnvarota emisāra nosūtīšanu uz Berlīni. Viņi cer, ka šis sūtnis ieradīsies trešdien, 30. augustā." (Innes, 82). Tā vietā Beks lika vāciešiem gaidīt veselas divas dienas, nesniedzot viņiem atbildi, un pēc tam viņš kopā ar savu diplomātisko kolēģi grāfu Edvardu Račinski (Edward Raczyński) aizlidoja uz Londonu, kur ar Lielbritānijas ārlietu ministru lordu Halifaksu parakstīja savstarpējās palīdzības paktu. Līgums garantēja Anglijas bruņotu iejaukšanos, ja Polijai uzbruktu "jebkurš ārējais ienaidnieks", lai gan slepenā protokolā, kas tika atklāts tikai pēc kara, tika minēta tikai Vācija.

Tikai nākamajā dienā, lasot laikrakstos par Bekas augstprātīgo necieņu pret jebkāda veida sarunām, Fīrers uzzināja, kas noticis. Šis bezprecedenta atmaskojums kaimiņvalsts ievēlētajam līderim, kurš bija aicinājis uz mieru, bija apzināta provokācija, kam nekavējoties sekoja Polijas mobilizācija un militārie manevri netālu no Vācijas robežas - tas viss bija paredzēts, lai atturētu Hitleru uzbrukt. Sešus gadus vēlāk savā testamentā viņš atcerējās: "Vēl trīs dienas pirms Vācijas un Polijas kara sākuma es piedāvāju Lielbritānijas vēstniekam Berlīnē vācu-poļu problēmas risinājumu, kas būtu līdzīgs Sāras apgabala problēmai un būtu starptautiskā kontrolē. Šo piedāvājumu nevar izskaidrot. Tas tika noraidīts tikai tāpēc, ka atbildīgās aprindas Anglijas politikā vēlējās karu, daļēji cerot uz komerciālām priekšrocībām, daļēji vadoties no starptautiskās ebreju propagandas, ko veicināja starptautiskā ebreju kustība".

Jau iepriekšējā gada janvārī, kad poļu noskaņojums pret Vāciju pirmo reizi pasliktinājās, Ribentrops saviem diplomātiskajiem kolēģiem, atgriežoties Berlīnē, atzina: "No šī brīža mums ir tikai viena rīcības izvēle, ja vēlamies izvairīties no teritoriālās ielenkšanas, un tā ir panākt vienošanos ar krieviem." (Innes, 33). Hitlers no savas puses negribēja pieļaut, ka viņu ieskauj ienaidnieki. Viņam vajadzēja tos

diplomātiski pārspēt, pirms sākās apšaušana. Kā viņš teica Jakobam Burkhardam, Dancigas Nāciju Līgas šveiciešu komisāram: "Viss, ko es uzņemos, ir vērsts pret Padomju Savienību. Ja Rietumi būs pārāk stulbi un akli, lai to saprastu, es būšu spiests vienoties ar krieviem." Tāpēc 23. augustā viņš šokēja pasauli (tostarp savus NSDAP biedrus, no kuriem daži protestējot atkāpās), noslēdzot neuzbrukšanas paktu ar Padomju Savienību. Tas bija drastisks solis, ko viņam uzspieda Rietumu demokrātijas, piespiežot viņu novērst otrās frontes attīstību, normalizējot attiecības ar Krieviju.

Gandrīz divus gadus vēlāk, kad viņa leģioni iebruka PSRS, viņš Reihstāga runā paskaidroja: "Tāpēc tikai ar lielām grūtībām 1939. gada augustā es spiedu sevi nosūtīt savu ārlietu ministru uz Maskavu, lai tur iestātos pret Lielbritānijas aplenkuma politiku pret Vāciju." Šādi rīkojoties, viņš pārspēja Franciju un Angliju viņu pašu spēlē - diplomātijā ar augstām likmēm. Abas bija dedzīgi uzrunājušas Staļinu, lai noslēgtu aliansi pret Trešo reihu, bet maršals deva priekšroku īslaicīgam līgumam ar Vāciju, kas viņam dotu vitāli svarīgu laiku, lai pabeigtu savu bruņošanās procesu.

Sarkanās armijas maršala Stefana Stefana vārdiem: "Pakts starp Padomju Savienību un Hitlera Vāciju ir tikai pagaidu līgums. Mēs neļausim tam ilgt ilgi." Viņam pievienojās maršals Vorsolovs, kurš teica: "Vāciešiem nedrīkst būt ne jausmas, ka mēs gatavojamies iedurt viņiem nazi mugurā, kamēr viņi ir aizņemti cīņā ar frančiem, citādi viņi varētu mainīt savu vispārējo plānu un uzbrukt mums". Nekas no tā nebūtu pārsteidzis Hitleru, kurš jau *Mein Kampf* sacerēšanas laikā 1925. gadā rakstīja: "Pašreizējiem Krievijas valdniekiem nav ne jausmas par godprātīgu savienības noslēgšanu, nemaz nerunājot par tās ievērošanu" (2. sējums, XIV nodaļa). Viņš pamatoti secināja: "Vācijas šodien ir nākamais lielākais boļševisma kara mērķis."

Kad sākās karš ar Padomju Savienību, "Hitlers, šķiet, tikko bija apsteidzis Staļinu", uzskata ASV Jūras spēku pēcdiploma skolas vēstures profesors Rasels H. S. Stolfi (Russell H. S. Stolfi) Monterejā, Kalifornijas štatā. "Nesen publicētie pierādījumi un īpaši iedarbīgi argumenti liecina, ka 1941. gada jūnija sākumā Staļins sāka masveida padomju spēku izvietošanu uz rietumu robežas. Pierādījumi apstiprina uzskatu, ka Staļins bija iecerējis pēc iespējas ātrāk, iespējams, ap 1941. gada jūlija vidu, izmantot rietumos koncentrētos spēkus padomju Barbarosai. Arī gūstekņu izteikumi apstiprina uzskatu, ka padomju karaspēks 1941. gadā plānoja uzbrukt Vācijai. Padomju spēku ārkārtējo izvietošanu rietumu pierobežā vislabāk izskaidrot kā uzbrukuma izvēršanu uzbrukumam, pilnībā mobilizējot šim nolūkam tur koncentrētos ārkārtīgi spēcīgos spēkus" (Michaels, 21).

Horsts Slesina, operācijas "*Barbarossa*" pirmo dienu veterāns, personīgi pieredzēja padomju gatavošanos iebrukumam Eiropā. "Pirmo reizi," viņš atcerējās

kampaņas pirmās dienas, "mēs uzzinājām sīkāku informāciju par briesmīgajiem draudiem mūsu Tēvzemei un visai Eiropai, ko radīja padomju armijas virzība. No Padomju Savienības diplomātiskās un militārās spēles - un Staļina un Molotova bezkaunīgajām prasībām - mēs redzam, ka Kremļa priekšnieki uzskata, ka viņu stunda ir pienākusi. Sarunas ar Angliju, padomju spēku virzīšanās uz Vācijas, Somijas, Ungārijas un Rumānijas robežām kļiedē pēdējās šaubas par padomju nodomiem. Bolševisms ir gatavs sākt pasaules revolūcijas gājienu ar uzbrukumu Vācijai ... Kad pirmie (vācu) kājnieki ieradās austrumos, tika izkrauti un pirms kāda laika virzījās uz robežu, mēs redzējām, ka uz priekšu tuvojas gigantiskas krievu kolonnas, kas savas pozīcijas veidoja arvien tuvāk Vācijas robežai ... Pie Vācijas robežas viņi izveidoja biezu tīklu, aiz kura milzīgas, bezgalīgas kolonnas veica vienu no masveidīgākajām mobilizācijām kara vēsturē" (8-11).

Pēc kara Sarkanās armijas 44. kājnieku divīzijas 24. kājnieku pulka komandieris majors Koskovs atzina, ka "krievi pēc savas gribas būtu uzbrukuši Vācijai pēc divām vai vēlākais trim nedēļām" (Johnson, 36). Kamēr reihs un Krievija vēl bija miera stāvoklī, Staļins 1941. gada 5. maijā Frunzes militārās akadēmijas absolventiem lielījās: "Mēs varam sākt karu ar Vāciju nākamo divu mēnešu laikā. Tagad, kad esam spēcīgi, mums no aizsardzības jāpāriet uz uzbrukumu." Pēc ASV Aizsardzības ministrijas krievu valodas tulkoāja Daniela Maikla vārdiem, "krievu analītiķi lēš, ka vācieši savu preventīvo triecienu sāka divas vai četras nedēļas pirms padomju plānotā soļa" (20).

Taču pagaidām Hitleram bija nepieciešama vienošanās ar PSRS, lai izvairītos no kara divās frontēs, lai, kaut arī īslaicīgi, noturētu Krievijas lāci ieroču attālumā. Viņa mērķis bija arī ieslodzīt Rietumu sabiedrotos viņu pašu 25. augustā noslēgtajā līgumā ar Varšavu. Tajā bija noteikts, ka Lielbritānija un Francija pasludinās karu "ikvienam", kas iebruks Polijā; lai gan Vācija acīmredzami bija paredzēta kā potenciālais iebrucējs, tā vismaz publiski netika minēta vārdā. Ja Vācija un Krievija iebruktu Polijā, sabiedrotajiem saskaņā ar pašu līgumu bija pienākums izsludināt karu abām valstīm, kas bija pārkāpējas, bet viņš zināja, ka to nekad nevarēs izdarīt.

Tomēr, kad karš Polijā tomēr sākās, demokrātijas pilnībā parādīja savu liekulību, selektīvi izsludinot karu Reiham, bet atturējās no līdzīgas deklarācijas pret Padomju Savienību, kuras karaspēks divas nedēļas vēlāk iebruka Polijas teritorijā. Iespēja, ka Anglijai un Francijai nāksies stāties pretī gan Vācijai, gan Krievijai, bija par daudz. Lai gan viņi neatturējās no kara pasludināšanas Vācijai, jo viņiem bija pienākums rīkoties identiski pret PSRS, viņi vismaz atmaskoja savu negodīgumu vēstures priekšā.

Protams, viņi nekad nav plānojuši nākt palīgā Polijai, kas jebkurā gadījumā ir pašsaprotami neiespējami. Poļi cīnījās drosmīgi un neatlaidīgi ar visu, kas viņiem

bija, būdami pārliecināti, ka briti un franči pildīs savus solījumus un iebruks Vācijai no rietumiem. Tieši šī spēcīgā ticība saviem tālajiem sabiedrotajiem iedvesmoja poļus aizstāvēt nācijas galvaspilsētu pat pēc tam, kad šāda pretestība, lai cik apņēmīga tā būtu, bija kļuvusi tikpat veltīga, cik traģiska. Rietumu "demokrātijas" nodeva poļus, kurus tās ciniski uzskatīja tikai par lielgabalu gaļu savām antinacistiskajām programmām. Viņu patieso attieksmi pauda Vinstons Čērčils pēc Polijas kapitulācijas - valsts, kuru viņš publiski attēloja kā "varonīgu tiesību un labestības aizstāvi pret nacistu ordām". Sarūgtināts pēc poļu sakāves, viņš nicinoši noraidīja viņus kā "stulbus pollakus, kas nezināja, kā cīnīties". Tā bija visa pateicība, ko viņi saņēma par to, ka nodrošināja karu, ko Čērčils un citi no viņiem pieprasīja un saņēma.

NSDAP/AO ir pasaulē lielākais Nacionālsociālistu propagandas piegādātājs! **Drukāti un tiešsaistes periodiskie izdevumi daudzās valodās** **Simtiem grāmatu daudzās valodās** **Simtiem vietņu daudzās valodās**

